

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. זונה ישראלית ועובדי כוכבים מסובין חמרא אסור מ"ט הואיל וזילה עליהו בתריהו גרירא.....2.....
- ב. ההוא ביתא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל על עובד כוכבים אהדה לדשא באפיה והוה ביזעא בדשא אישתכח עובד כוכבים דקאי ביני דני ... כל דלהדי ביזעא שרי דהאי גיסא והאי גיסא אסור.....3.....
- ג. ההוא חמרא ... דהוה דייר ישראל בעליונה ועובד כוכבים בתחתונה ... קדים אתא עובד כוכבים אהדה לדשא באפיה ... חמרא שרי מימר אמר כי היכי דקדים אתאי אנא קדים ואתא ישראל ויתיב בעליונה וקא חזי לי.....5.....
- ד. ההוא אושפיזא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל אישתכח עובד כוכבים דהוה יתיב בי דני ... אם נתפס עליו כגנב שרי ואי לא אסיר ... אי אית ליה לאישתמוטי חמרא אסיר ואי לא חמרא שרי.....6.....
- ה. שמע ישראל קל עלויי בי כנישתא קם ואזל ... חמרא שרי מימר אמר השתא מדכר ליה לחמריה והדר אתי.....7.....
- ו. ההוא ישראל ועובד כוכבים ... שמע ישראל קל שיפורי דבי שימשי נפק ואזל ... חמרא שרי ... ואי משום שבתא ... אמרינן יהודאי לא מנטרי שבתא דאי מנטרי שבתא כמה כיסי קא משתכחי בשוקא.....8.....
- ז. המוצא כיס בשבת מוליכו פחות פחות מד' אמות.....9.....
- ח. ההוא אריא דהוה נהים במעצרתא שמע עובד כוכבים טשא ביני דני ... חמרא שרי מימר אמר כי היכי דמשינא אנא אימשא נמי ישראל אהוריי וקא חזי לי.....11.....
- ט. הנהו גנבי דסלקי לפומבדיתא ופתחו חביתא טובא ... חמרא שרי מ"ט רובא גנבי ישראל נינהו.....11.....
- י. הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית ואמר הלכתי במקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה אם לא נכנסתי.....12.....
- יא. כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא הוה ליה ספק ספיקא.....15.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

- יב. ההיא רביתא דאישתכח דהות בי דני והות נקיטא אופיא בידה ...
חמרא שרי אימר מנבה דחביתא שקלתיה ואף על גב דליכא תו אימר אתרמויי
אתרמי לה 16
- יג. ההיא מסוביתא דמסרה לה איקלידא מפתחה לעובדת כוכבים ... לא
מסרה לה אלא שמירת מפתח בלבד..... 17
- יד. המוסר מפתחות לע"ה מהרותיו מהורות לפי שלא מסר לו אלא
שמירת מפתח בלבד..... 18
- טו. חצר שחלקה במסיפס ... ובעובד כוכבים אינו עושה יין נסך..... 19
- טז. אף מהרותיו מהורות..... 20
- יז. הפנימית של חבר והחיצונה של ע"ה אותו חבר שוטח שם פירות ומניח
שם כלים ואף על פי שידו של עם הארץ מגעת לשם ... שנתפס עליו כגנב..... 20
- יח. גנו של חבר למעלה מגנו של ע"ה אותו חבר שוטח שם פירות ומניח
שם ... גנו של חבר בצד גנו של עם הארץ..... 20
- יט. בולשת שנכנסה לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות סתומות
מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות לפי שאין פנאי לנסך..... 21

דף ע.

א. זונה ישראלית ועובדי כוכבים מסובין חמרא אסור מ"ט הואיל וזילה עלייהו בתרייהו גרירא

כבר התבאר לעיל דף סט: שזונה גויה¹ במסיבת ישראל היין מותר שאינם
מניחין אותה לנסך, דאף על גב שגובר עליהם יצר העבירה לזנות אין תקיף
יצרם ליין נסך.

¹ שו"ע ונו"כ קכט יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אבל זונה ישראלית במסיבת גוים יבואר להלן דף ע. בעוה"ת שאף יינה של הזונה אסור, שהואיל וזולה בעיניהם נמשכת אחריהם ונותנת להם לנסך יינה.

וזהו דוקא לדין התלמוד שהיו מרוחקים מאוד מסתם יינם, אבל עכשיו שאין אנו מרוחקים כ"כ², ועוד שראינו רבו המתפרצים בעו"ה ואפילו אותן שאינם חשודים על הזנות נחשדים על שתיית סתם יינם, היין של אותן הפושעים בזנות עובדי כוכבים ודאי אסור. ויש מעמידים³ גם עתה על דין התלמוד.

ב. ההוא ביתא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל על עובד כוכבים אחרה לדשא באפיה והוה ביזעא בדשא אישתכח עובד כוכבים דקאי ביני דני ... כל דלהדי ביזעא שרי דהאי גיסא והאי גיסא אסור

בית שיש⁴ לישראל וגוי, יין בתוכו, ונכנס הגוי לראות יינו וסגר הדלת אחריו במנעול מבפנים, עד שאם בא ישראל ליכנס שלא מדעת הגוי לא היה יכול, היין של ישראל אסור, שהרי אין הגוי נתפש כגנב על סגירתו, דהא יש לו רשות לעשות כן.

² שלדין התלמוד היו אוסרים אותו אפילו בהנא' אבל עכשיו שאין אנו מרוחקים כ"כ שהרי מותר בהנאה וזה דבר מפורסם בכל יום להיות שהאיסור קל בעיניהם א"כ אותן שנחשדים על הזנות ודאי נחשדו על שתיית סתם יינם ולא נזהר ממגע הזונה שלו ביין שלו דהכי איתא גם בסי' קי"ט סעיף ד' דהנחשד על החמור נחשד על הקל בעיני העולם גם בפרק הנזקין (דף נ"ד) הלכו בחשד אחר האיסור החמור לפני המקום לקנוס בו ע"כ נראה לי דחמרא של אותן הפושעים בזנות עובדי כוכבים ודאי אסור לדין וגרע טפי ממה שאמרו כאן בזונה הישראלית דהיין אסור משום דאיהי נמשכה אבתריהו כן נראה לע"ד. מ"ז שם כד

³ עי' בישועות יעקב ס"ק א' מ"ש בזה וסיים דהעיקר כדעת הרמב"ם והמחבר דגם בזמנינו יש לסמוך להתיר וגם בדרך כלל אין להחמיר בזה בזה"ז יותר לענין סתם יינם ממה שהחמירו בזמן הקודם עיין שם וכ"כ בס' דברי יוסף חלק ג' סי' תתפ"ב דאף דבזה"ז קיל איסור סתם יינם בעיני הבריות יותר מזנות אעפ"כ החשוד על הזנות אינו חשוד לסתם יינם דלזנות תקיף ליי' יצרו דעבירה טפי עיין שם.

⁴ שו"ע ונו"כ קבח ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ואם לא ידוע שנעל אין אוסרים מספק, אם יש לישראל מקום מיוחד ליון, וי"א שאפילו אם אין מקום מיוחד ואפילו אם הם שותפים ביין אין אוסרים⁵, אך אם אירע כן בלילה אומרים אנו שמן הסתם נעל⁶.

ואם היו נקבים בדלת שהישראל יכול להסתכל ולראות משם⁷, ביום כל החבית מותרת אפילו בשתייה ואפילו הם פתוחות, דמרתת הגוי מליגע מפני הנקבים, אך בלילה אסור שאינו מתיירא שיבא הישראל פתאום בלילה⁸.

ואם לא יוכל הישראל לראות דרך הנקבים כל החביות שלו רק קצתם, את שיוכל לראות דרך שם מותר בשתייה, והשאר אסור בהנאה שמא ניסך, ואפילו החביות סתומות אם שהה שם הגוי כדי שיפתח ויגוף ותגוב המגופה, כלומר שיעור כדי שיוכל להסיר מגופת החבית כולה, בין שהיא של טיט בין שהיא של סיד ולהחזירו ולטוהה מחדש ותינגב, ואפילו היה ישראל דר באותו בית אסור⁹, ואף על פי שאין הגוי יכול למנוע לישראל מליכנס וצריך לפתוח לו כשיבא פתאום וידפוק, אפילו הכי אינו מתיירא שהרי יכול לשמוט ולומר ישן הייתי¹⁰ ולא שמעתי ולכך לא פתחתי לך,

אבל אם לא סגר במנעול מותר בשתייה, דמתיירא הגוי שמא יכנס הישראל עליו פתאום.

⁵ רבותא קאמר אף על גב דיש גם לעובד כוכבים שם יין שלו או שיש לו בשותפות יין עם הישראל אפ"ה יש היתר לפעמים כמו שמבאר והולך. ט"ז ד' אולם עי' ביין המשמח ס"ק ד' מה שמתמה בזה והביא גם מדברי הרמב"ם דבע"כ דוקא נקיט ישראל ועכו"ם וכו' והיינו דמיירי רק שאין להעכו"ם חלק בהיין של ישראל רק שעומד שם בבית גמ חבית יין של העכו"ם אבל אם יש להעכו"ם חלק ביין דאינו נתפס כנגב בכ"מ אסור וגם מיירי בע"כ שהיין של ישראל עומד בבית במקום מיוחד באופן ששייך לומר שנתפס כנגב משא"כ באין לו מקום מיוחד דודאי לא מתפס כנגב במה שנמצא בין חביות של ישראל ובכ"מ אסור עיין שם.

⁶ ט"ז שם ה' וש"ך י

⁷ ואם הנקב גבוה למעלה מד' אמות י"ל דאם רק חצר מבחוץ יש לאסור ואם בית שם יש להקל, ועי' בח"מ סי' קנ"ד סעי' ו' ובב"י בשם הרמב"ן דבבחוץ אין מצוי שרשיפא אבל בבית מצוי שרשיפא וה"נ בזה. דעת תורה

⁸ לבוש קל י' אבל בפתוח הדלת לגמרי מותר אפילו בלילה דמרתת דילמא השתא מדכיר ליה לחמרא ויבוא.

ט"ז שם י' וכן הוא בש"ך כאן י

⁹ מאחר שיש לעובד כוכבים שייכות בבית, טור, וברשב"א איתא מאחר שיש לעובד כוכבים שייכות בבית או ביין.

¹⁰ לבוש קכה שם וט"ז שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

**ג. ההוא חמרא ... דהוה דייר ישראל בעליונה ועובד כוכבים
בתחתונה ... קדים אתא עובד כוכבים אחדה לדשא באפיה
... חמרא שרי מימר אמר כי היכי דקדים אתאי אנא קדים
ואתא ישראל ויתיב בעליונה וקא חזי לי**

בית שיש¹¹ בו ייזן לישראל וגוי דר למטה, וישראל בעלייה, וארובה מעלייה
לבית לראות משם הייזן¹², ויצאו שניהם בבהלה מן הבית לראות חתן או
הספר ביום¹³, וחזר הגוי קודם שחזר הישראל וסגר הפתח אחריו ואחר כך
בא הישראל, אף על פי שאין לישראל מעבר אלא דרך הבית ואי אפשר לו
לעבור שלא יראנו הגוי, אפילו הכי הייזן מותר, דאמרינן כשסגר הגוי לא
סגר כדי ליגע ביין אלא היה סבור שהישראל כבר נכנס לביתו והוא בעליותו
ושמא יראני ולא נגע. ואפילו היה הייזן פתוח מותר, דמרתת ליגע.

ודווקא¹⁴ שיצאו בבהלה וחזרו¹⁵, דאפשר לומר מתוך בהלתו חזר ולא דקדק יפה
בכניסת ישראל¹⁶, אבל שלא בבהלה הייזן אסור, דשמא דקדק הגוי, וידע שעדיין לא

¹¹ שו"ע ונו"כ קכ"ט

¹² דמצוי למחזי לכ"ע הא לא"ה דהך גיסא ודהך גיסא אסור וכ"כ הרשב"א ב"י וד"מ ופשוט הוא מלעיל סימן
קכ"ח ס"ג. ש"ך כב

¹³ ובלילה אמרינן מסתמא סגר ואוסר מאחר שיש לעובד כוכבים שייכות בבית כדלקמן ס"ס ק"ל. ש"ך כג ועיי
ביין המשמח ס"ק כ"ד שבי דהש"ך לא קאמר זאת רק אם הדלת שיוצאת לחוץ סוגרת ג"כ בעד הייזן ולא יוכל
הישראל לכנס ליינו כשהדלת שיוצאת לחוץ סגורה אבל אם בית הישראל לא הי' סגור רק מבחוץ והישראל
הי' יכול לבא מן העלי' לבית שהייזן שם אפילו בלילה אין אסור דכיון שהנכרי הושב שהישראל יבא מירתת
גם בלילה פן יבא ואפילו אם הייזן בחדר מיוחד והדלת שיוצאת לרחוב סגורה אפשר דלא אמרינן דבלילה
מסתמא סגר החדר שבו הייזן דדוקא באין ישראל דר באותו חצר אסור בכה"ג בלילה וכו' ועיי"ש במ"ש בזה
וסיים בצ"ע.

¹⁴ רמ"א שם כפי מש"כ ב"י וכ"כ בלבוש

¹⁵ כן הוא לדעת הרמב"ם ולמדו מדאמרינן בפרק השוכר בהאי עובדא שמעו קול תיגרא נפקו כו' מדהזכיר
התלמוד שהיה המעשה כן שמע מיניה דבהא תליא מילתא

¹⁶ כתב ב"י דאם לאו דרך בהלה יש לחוש שמא ראה את הישראל בשוק והניחו שם ובא לבית לנסך ואינו
מתירא שהרי הניחו בשוק אבל כשיוצאים דרך בהלה לפעמים מניח אדם את חבירו בשוק וכשבא לבית
מוצא שקדמו לבית שמתוך הבהלה עובר לפניו ואינו מרגיש בו משום הכי חושש שמא הישראל קדמו עכ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

נכנס ישראל וסגר ונגע קודם שיבא ישראל¹⁷. וי"א¹⁸ שאם יצא בבהלה סובר העובד כוכבים שמחמת הבהלה לא זכר ישראל את יינו בעת ההיא, וחושש שמא עתה כבר נזכר ישראל ויבא לביתו, ולדעה זו אם ראהו העובד כוכבים בשוק בשעת חזרתו לביתו דבר ברור שאסור היין כל שסגר עובד כוכבים הדלת מבפנים, אף על פי שהיציאה היתה בבהלה, אבל אם יצא שלא בבהלה סובר העובד כוכבים שהישראל מאמין לו, ולכך אינו מירתת.

**ד. ההוא אושפיזא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל אישתכח
עובד כוכבים דהוה יתיב בי דני ... אם נתפס עליו כגנב
שרי ואי לא אסיר ... אי אית ליה לאישתמוטי חמרא אסיר
ואי לא חמרא שרי**

כבר התבאר לעיל דף סא: שבית שאין¹⁹ בו אלא יינו של ישראל לבד ונמצא גוי בתוכו, אם אין הדלת נעול היין מותר בשתייה דמרתת הגוי שמא יבא הישראל פתאום. ואפילו שאינו נתפס כגנב על הכניסה מותר בשתייה, שמירתת שמא יבא ישראל ויראהו נוגע אולם בזה דוקא כשהעובד כוכבים יודע שמגע עובדי כוכבים אסור לישראל ויפסיד יינו בכך²⁰.

ואם הוא נעול במפתח מבפנים, אם אין הגוי נתפס כגנב על הכניסה ע"פ המושל, אם ימצאהו ישראל כגון שיכול לישמט ולומר טעם למה נכנס, ואינו אולם²¹. אף על גב שנתפש כגנב על הנגיעה, לא מרתת, כיון שהוא נעול

¹⁷ בט"ז טו הקשה תמוה לי דמספיקא מי אסרינן חמרא ומאי שנא מההיא דסי' קב"ח סע"ג דמספיקא לא אמרינן שנעל במפתח אף על פי שיש שם מפתח בפנים וכדמוכח ג"כ ריש סי' קב"ח אלא ברור דלא אסרו ביין נסך עד שיהא האיסור ברור כדמוכח גם כן ממתניתין דלא הודיע שמפליג ולא אמרינן שמא חושב העובדי כוכבים שמפליג הישראל כאשר הוא האמת וכן בסעיף י' אנו מקילין מספיקא וכן בהרבה דוכתי עוד הקשה הט"ז גם מה שכתב הב"י דאם יצאו בבהלה אף על פי שראהו בשוק אינו מרגיש בו והו קולא יתירה דהא לא היתה כניסת העובד כוכבים בבהלה אלא היציאה לחוד והרבה פעמים הוא שאדם יוצא מבוהל מקול רעש שהוא בחוץ וכשנשקט הרעש מתיישבה דעתו מכ"ש כאן דנקט שהבהלה היתה מחמת חתן או הספד. דבשובו לביתו אין כאן בהלה והיה לו לבעל התלמוד ובפוסקים להזכיר שגם הכניסה היתה בבהלה.

¹⁸ ט"ז שם ועי' בס' דברי יוסף ח"ג סי' תתע"ט (הנכפל) וביין המשמח ס"ק כ"ו שהשינו ע"ד הט"ז בזה והסבירו דעת הב"י וכ' שכך עיקר לדינא כדעת הב"י ודלא כהט"ז עיין שם באורך

¹⁹ שו"ע ונו"כ קכח ד

²⁰ שו"ע שם יא מהרא"ש

²¹ ט"ז שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וחיבת ניסוך עליו ונוגע בו מהרה קודם שיבא הישראל, והיין אסור בהנאה דשמא ניסך²².

ואם הוא נתפש כגנב על הכניסה, מותר בשתייה, דודאי מרתת ליגע. ויש אומרים²³ דבזמן הזה שאין הגוים מנסכין אפילו אינו נתפש כגנב על הכניסה שרי, דודאי לא נגעו כיון דאין חיבת ניסוך עליו, אלא אם כן יש לחוש שנגעו לשתות ממנו או להנאה אחרת שאסור בשתייה ומותר בהנאה במקום הפסד²⁴. מיהו אם פי החבית רחב או שהוא בקנקן שיש לחוש שמא נגע בו כדרך מתעסק, היישינן ואסור בשתייה.

ה. שמע ישראל קל צלויי בי כנישתא קם ואזל... חמרא שרי מימר אמר השתא מדכר ליה לחמריה והדר אתי

כבר התבאר לעיל דף סט. שאם היו יושבים²⁵ ישראל וגוי לשתות כל אחד מיינו, ושמע ישראל שקורין לבית הכנסת והלך שם להתפלל והניח יינו, אם יש דרך עקלתון שיוכל לבא עליו פתאום, היין מותר דמרתת ולא נגע, כנזכר.

במה דברים אמורים כשכל אחד שותה מיינו, ואין לגוי רשות לשתות מיינו של ישראל, אבל אם היו שותין ביחד מיינן אחד שהישראל מוזג לגוי כשירצה לשתות, ויין לפנייהם על השולחן ויין אחר חוץ לשולחן והניח הגוי לברו, את שעל השולחן אסור²⁶, שיאמר הגוי הרי הישראל זמנני לאכול ולשתות

²² ועי' בכנה"ג בהגהות ב"י אות כ"ז מ"ש בזה ועי' בחידושי מהר"מ א"ש ס"ק ג' מה שהאריך בזה ובסוף דבריו סיים וז"ל והעיקר כאשר כתבתי דרש"י ותוס' והרא"ש אינם מחולקים בדין זה כלל דהיכא שהפתח פתוח חמרא שרי דמירתת נכרי והיכא שהפתח סגור וישראל יכול לכנוס בלתי ידיעת נכרי בזה תלוי אי אית ליה לאשתמוטי על הכניסה ואי לית ליה לאשתמוטי על הכניסה וכ"ש על הנגיעה חמרא שרי אבל סגור במנעיל בפנים בענין שאין ישראל יכול לכנוס בלתי ידיעתו אף על גב דלית ליה לאשתמוטי על הנגיעה חמרא אסור כיון דנעל בפנים וכבר העיז פניו בזה בודאי נגע ובחבית פתוחה הייתי אוסר אף בהפ"מ וזה ברור לי בס"ד

²³ רמ"א שם

²⁴ ש"ך יג

²⁵ שו"ע ונו"כ קכט ז

²⁶ עי' ביין המשמח שם שכ' דמלשון הרמב"ם משמע דגם היין שעל השולחן אין אסור רק בפתוח אבל אם עדיין לא נפתחו הלגין רק שהניחו על השולחן בעודן סתומות אין אסור ולדינא כתב לחלק בזה בין כמה שעל השולחן ובין כמה שעל הדולבקי דמה שעל השולחן אף אם עדיין לא פתח הלגין כל ששהה כדי פתיחה וסתימה אסור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

וברשות נגע, ואת שחוץ לשולחן מה שהוא בתוך פישוט ידיו אסור²⁷ שהגוי מוזג לו ממנו, ומה שחוץ לפישוט ידיו מותר דלאו אורח ארעא של אורח לעמוד ולמזוג ממה שאינו על השולחן ולא הוכן לסעודה זו.

אבל אם אמר לו הישראל הוי מוזג ושותה, אף מה שחוץ לפישוט ידיו אפילו בכל הבית אסור, דסמכא דעתיה דגוי שחזק ידו לשתות מן הכל, אפילו לא הודיעו שמפליג שהרי הרשוהו לשתות מכל אשר יבחר, הלכך כל החביות הפתוחות אסורות והסתומות מותרות, אם לא שישאא כדי שיסיר המגופה ויחזירנה ותנגוב, שהרי היה לגוי רשות לעשות זה ולא היה צריך למירתת שמא יבא בעת שיסיר אותו, וכיון ששהה כל כך חיישינן שמא הגוי עשאן, ועל שאילתו ליכא למיסמך.

ויש אומרים²⁸ שאם הם סתומות שרי בכל ענין, דיין סגי ליה בחותם א' דגוי לא טרח לפותחם ולחזור לתקנן, ויש לסמוך על זה בהפסד מרובה²⁹. ובחותם אחד ממש מותר בדיעבד אפילו בלא הפסד³⁰.

**ו. ההוא ישראל ועובד כוכבים ... שמע ישראל קל שיפורי
דבי שימשי נפק ואזל ... חמרא שרי ... ואי משום שבתא
... אמרינן יהודאי לא מנטרי שבתא דאי מנטרי שבתא
כמה כיסי קא משתכחי בשוקא**

דלא מירתת כיון שכבר הניחו על השולחן אבל מה שעל הדולבקי אין לאסור אלא אם הי' פתוח אבל אם אינו פתוח יש להקל אפי' תוך פישוט הידים וסיים דהכי נקטינן עיין שם.

²⁷ עיי' בכנה"ג בהגהות ב"י אות ל"ג ועיי' ביין המשמח ס"ק כ' שבי' דמסתימת לשון הטור משמע דמה שבתוך פישוט ידיו לעולם אסור אפילו אינו מוכן לסעודה ולשתני' אבל מדקדוק לשון המשנה וכן מלשון הרשב"א משמע דדוקא היין שהי' מיוחד לשתני' ולסעודה אבל שאר היין שאינו מוכן לסעודה אין לאסור ועיי"ש במ"ש בזה וסיים כיון דבלא"ה השיג הרא"ה על הרשב"א במה שחילק בין מה שבתוך פישוט ידיו וכו' ולכן אין להחמיר מה שבתוך פישוט ידיו רק במה שמוכן לשתות באותה סעודה אבל שאר היין וכ"ש יין שבתביות אפילו פתוחות אין לאסור כלל עיין שם.

²⁸ דעת ר"ת וכתב הט"ז יד שגם בסין זה יסבור כן.

²⁹ רמ"א שם משום דיש פוסקים דסתימת מגופה לא הוי כחותם אבל בחותם אחד ממש סגי בדיעבד אפילו בלא הפסד מרובה. ש"ך יא

³⁰ באה"ט שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

ישראל וגוי³¹ שהיו בספינה ובה יין של ישראל, ושמע הישראל קול תקיעת שופר שתוקעין לשבות ונכנס לעיר והניח היין שבספינה עם הגוי, אם יש דרך עקלתון³² שיוכל לבא עליו פתאום ואין שם גוי אלא אחד, היין מותר אפילו הוא פתוח³³, דמרתת הגוי שמא יבא פתאום, שיאמר עתה יזכור יינו ויבא³⁴, ולא נגע.

ואפילו אם יש בינו ליינ יותר מאלפים אמה וזה מפורסם אפילו לגוים שאין הישראל יכול ללכת בשבת יותר מאלפים אמה, אפ"ה היין מותר דמרתת, מפני שאין אנו בעיניהם בחזקת שומרי שבת כראוי ויאמר הגוי, היהודי יחלל שבת בשביל היין ויבא. אולם בזמן הזה במקומות³⁵ שהעובדי כוכבים יודעין שאפילו יפסיד מה, הישראל לא יחלל שבת, יש להחמיר.

ז. המוצא כ"ס בשבת מוליכו פחות פחות מד' אמות

כבר התבאר במסכת שבת דף קנ"ג: שמי³⁶ שהיה בא בדרך, וקדש עליו היום והיו עמו מעות, או חפצים יקרים, ואין עמו בהמה, ואין נכרי באיזור³⁷, או שאינו סומך על נכרי, וגם חרש"ו אינם לידו, והוא חושש שיאבד לו אם ישאירו ברשות הרבים ואין הוא יכול לעמוד במקומו כדי לשמור על החפץ,

³¹ שו"ע ונו"כ שם ו

³² ואף על גב דבבית בין הבתים א"צ לחלק אם דרך עקלתון דבכל פעם מקרי דרך עקלתון לא קשה מידי דכאן יודע העובד כוכבים שהישראל הלך לבית הכנסת ולא לשום אחד מן הבתים הקרובים אליו מ"ה כל שאין דרך עקלתון מ"ה יוכל להזהר ממנו. ט"ז שם יב

³³ ש"ך יט

³⁴ ולפירוש זה משמע דאפי' הישראל הולך לשתות ויודע העובד כוכבים שדעתו להפליג אפ"ה שרי משום דחושב כשיזכור יינו יתחרט מיד ויבא וכן משמע להדיא מדברי הרשב"א והטור והרא"ה גבי אי אמרינן יזכור יינו בדברים שאי אפשר לעשותן כאן כדלקמן סעיף קטן שאחר זה וכן משמע מדברי האחרונים. ש"ך יט ועיין בט"ז דאף על גב דלעיל סט בהודיעו שהוא מפליג אסור היין י"ל דהכא שאני דגבי שמע קול שופר או קול תפלה ככה"כ שאינו הולך מעצמו אלא דרך פתאום וע"כ נשכח היין שלו וזה רואה העובד כוכבים וע"כ הוא מירתת שמא יזכור היין משא"כ בהני דריש הסימן בהודיעו שהוא מפליג בודאי ניחם בעצמו קודם הליכתו וחושב העובד כוכבים שבכוונה הניח היין אצלו ומאמינו ע"כ לא מירתת.

³⁵ בנקה"כ כ"ב בכל מקום בשם רי"ו ובעו"ה בימינו אנו יש מקומות רבים שמחללי שבת ה' ירחם לכן הוספתי במקומות. וכ"כ ביין המשמה סוף ס"ק מז.

³⁶ שו"ע ונו"כ או"ח רסו ז

³⁷ שהיתר הולכה פחות פחות מד' אמות שבות חמור הוא מאד דילמא לא יצמצם בשעורו ויבוא להוליך ד' אמות בר"ה ובקושי גדול התירו חז"ל דבר זה משום פסידא ומפני שאדם בהול על ממונו וכנ"ל ולכך לא התירו חז"ל אלא דוקא כשאין לו שום אחד מכל אלו הדרכים. מ"ב שם מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

לא יעמוד ממהלכו אפילו מעט, אלא ישליכנו מיד, תוך כדי שינוי, דהיינו אם החפץ בידו ישמיטו מידו ולא יניחנו, ואם הוא בכיסו יהפוך את הכיס כדי שהחפץ יפול, ואז מותר לו לשוב ולהרימו ולהביאו עד סמוך לפתח ביתו פחות מארבע אמות, דהיינו שבכל פעם יעביר את החפץ פחות מארבע אמות (1.9 מטר ולחזו"א 2.34) מטר ויניחנו.

כשבא סמוך לביתו שהוא רה"י³⁸, יזרוק הכיס כלאחר יד לביתו כדי שלא תהוי הכנסה גמורה, ואפילו אם עשה הנחה כשבא סמוך לביתו ג"כ התירו להכניס לביתו כלאחר יד משום הפסד.

ואם אינו יכול להניחו כל פעם, וגם אינו יכול לשבת כל ארבע אמות, וכגון שהדרך בוצית וכדומה, לפחות, יעמוד מעט כדי להפסיק בין העברה להעברה³⁹. והתירו רק משום שאין אדם עומד על ממונו, אבל בחפץ שאינו יקר ערך, אין היתר לטלטלו פחות פחות מארבע אמות.

ואם אפשר, יעשה כן על ידי שניים שיתחלפו⁴⁰, דהיינו שכל אחד יביא את החפץ פחות מארבע אמות ויחזור ויתנהו לחברו העומד לצידו, ובהגיעו סמוך לפתח ביתו יניחנו וישאירנו שם מחוץ לביתו עד מוצאי שבת. שהרי אסור להכניס מרה"ר או כרמלית לרה"י.

ויש הסוברים שבאופן זה⁴¹ על ידי שתיים לא אסרו כלל הטלטול ד' אמות ברשות הרבים, ומותר אפילו שלא במקום פסידא, אפילו בחפץ שאינו יקר ערך, וברשות הרבים שלנו שדינו ככרמלית מסתבר שאפשר להקל, אך בכל זאת למעשה משום זילותא דשבתא טוב שלא להקל אלא במקום פסידא או במקום מצוה.

וכל זה בחפץ שלו או מציאה שבאה לידו כבר מערב שבת, אך אם מצא מציאה בשבת כגון מטבע או שטר כסף שמצאם ברחוב, מותר לדוחפם ברגל על מנת להסתירם כדי לזכות בהם לאחר צאת השבת, אם אמנם יש עירוב במקום, או שידחפם פחות מארבע

³⁸ מ"ב שם יז

³⁹ מכיון שיש מחמירין שבכל מקום שהתירו טלטול פחות פחות מד' אמות שישב בכל פחות מד' אמות אבל העמידה אינה כלום כיון שאין כוונתו בעמידתו בשביל לנזח ולהנפש אלא הוא רוצה לנזח כדי להתיר איסור טלטול ד' אמות וטוב לחוש לדבריו במקום שאפשר. שו"ע הרב רסו ובמ"ב יח משמע שהעיקר שהנחת גופו כהנחת חפץ ואף על גב דאינו עומד בינתים לצורך עצמו לנזח קצת אלא כדי שלא יעביר ד"א בבת אהת אפ"ה מקרי עומד לפוש. וכ"כ בסימן שמת (סקי"ז) ובשעה"צ שם (סקי"ח), והוסיף בשעה"צ שם דלאו דוקא עמד לפוש אלא כל שאין עמידתו לתקן המשווי חשיב עמידה, ואפילו עומד כדי דלא יתחייב חשבו עמידה,

⁴⁰ מ"ב שם יח

⁴¹ בה"ל שם ד"ה אבל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אמות ושוב יתן לחבירו שהוא ידחוף פחות מארבע אמות, וחבירו לחבירו. אך הוא עצמו לא יעשה כן ברשות הרבים גמורה. אך בכרמלית⁴² מותר גם הוא לבדו להעביר בשינוי כלומר ברגלו פחות פחות מד' אמות כנ"ל.

וזה אינו⁴³ מועיל אלא לענין טלטול בר"ה או בכרמלית שהאיסור הוא משום טלטול ד' אמות ע"כ מהני זה אבל מכרמלית לרה"י או לרשות הרבים וכ"ש מרה"ה לרה"י דהאיסור הוא משום הוצאה מרשות לרשות דאסור אפילו בחצי אמה אינו מועיל זה.

ח. ההוא אריא דהוה נהים במעצרתא שמע עובד כוכבים טשא בני דני ... חמרא שרי מימר אמר כי היכי דטשינא אנא איטשא נמי ישראל אחוריי וקא חזי לי

גוי ששמע⁴⁴ קול שאנת אריה ומפחדו נכנס לבין החבית של יין וסגר אחריו, אפילו הכי היין מותר⁴⁵ ואפילו הן פתוחות, אף על פי שאינו נתפש כגנב על הכניסה⁴⁶, שהרי להציל עצמו נכנס, מכל מקום הוא ירא שמא גם ישראלים אחרים נחבאו⁴⁷ שם⁴⁸ ויראו אותו כשנגע.

ט. הנהו גנבי דסלקי לפומבדיתא ופתחו חביתא טובא ... חמרא שרי מ"ט רובא גנבי ישראל נינהו

⁴² . שש"כ פכ"ב הערה פא.

⁴³ מ"ב שם יז

⁴⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד קכט י

⁴⁵ כל החביות שבחדר אפילו אותן שאינם כנגד החלון והעומד מבהוץ ואינו יכול לראותו שהרי התירו משום שחשש העכו"ם שמא ישראל אחר נחבה שם בחדר ההיא והוא רואה כשיגע והרי העומד בפנים רואה כל החביות. כנה"ג בהגהות ב"י אות ל"ט וה"פ

⁴⁶ מ"ז טז

⁴⁷ מיהו אם הוא במקום שיכול העכו"ם לראות אם יש ישראל הדבר ברור לאסור עכ"ד וכ"כ בשלחן גבוה ס"ק מ"ב דבע"כ מיירי שהמקום אפל שאין הגוי רואה אם יש שם שאר בני אדם או לא אבל אם הי' אור כמושבותם שיכול לראות אם יש בני אדם או לא היין אסור אם אין חלון בבית או נקבים בפתח שיכולין לראות מבהוץ אם נוגע עיין שם:

⁴⁸ כשם שנחבאתי אני מפני הפחד כן אפשר ישראל אחד נחבא כאן. ש"ך כז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

גנבים שנכנסו⁴⁹ למרתף ופתחו חביות של יין, אם רוב גנבי העיר גוים אסור.

ואם רוב גנבי העיר ישראלים מותר⁵⁰, שתולים שהם גנבוהו.

ואם רובן ישמעאלים אסור בשתייה ומותר בהנאה, דישמעאלים אינם מנסכים. וה"ה לשאר עובדי כוכבים בזמן הזה⁵¹.

ואם יש ליהודים שכונה לבדם שאין דרך הגוים מפסיקתה⁵², ואפילו מעט גוים דרים גם כן בשכונתם, הולכים אחר רוב בני השכונה אף על פי שרוב בני העיר⁵³ גוים היין מותר.

י. הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית ואמר הלכתי במקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה אם לא נכנסתי

כבר התבאר במסכת נזיר דף נז. ומסכת ב"ב דף נה: שספק טומאה ברשות הרבים טהור⁵⁴, וספק טומאה ברשות היחיד טמא.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ שם יא

⁵⁰ ע"י בס' קהל יאודה שכ' ממשמעות דברי הרמ"א בסמוך דאם רוב הדרים בעיר הם ישראל ובגנבים לא ברירא לן אם רוביהו גוים או ישראל לא אזלינן בתר רוב דיירי העיר וגנבים מישראל נינהו דלא מחזקינן אינשי ברשיעי עיין שם.

⁵¹ ש"ך שם כה

⁵² כתב הב"ח ובמקום הפסד מרובה יש לסמוך אהרא"ש וטור להתיר אף כשדרך עובדי כוכבים מפסיקתה אם נעולות הן בלילה נ"ל עכ"ל, ולפעד"נ דגם הרשב"א והמחבר מודים לזה דלא הצריכו שיהא אין דרך העובדי כוכבים מפסיקתה אלא כשאין דלתות השכונה ננעלות בלילה והרא"ש (ורבינו ירוחם) דהצריך שיהא דלתות השכונה ננעלות בלילה מיירי כשדרך הרבים מפסיקתה ביום והשתא הרא"ש והרשב"א לא פליגי ודלא כב"י וד"מ שכתבו דפליגי זה נ"ל ברור, ש"ך שם כו. ובט"ז שם יח כתב דכל שנעול בלילה עדיף מפי מאין דרך העובדי כוכבים מפסיקתה וזה פשוט.

⁵³ הרא"ה בבדק הבית הקשה על הרשב"א בזה דהא רוב וקרוב הולכין אחר הרוב. ותירץ במשמרת הבית דלא אמרינן כן אלא כשאין המועט מובדל בפני עצמו אבל אם הוא מובדל כהך דהכא שיש שם שכונה לישראל לבד בטילה רוב העיר מן השכונה ההיא ולא אזלינן אלא בתר רוב השכונה לחוד שאין רגל בני העיר מצוי שם. ט"ז שם יז

⁵⁴ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק טו הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

לפיכך בקעה⁵⁵ בימות⁵⁶ הגשמים, שאין עוברים שם אנשים⁵⁷, שיש בה שדות של אנשים⁵⁸ הרבה, ובה שדה אחת טמאה ואחת טהורה, ואמר נכנסתי לבקעה זו⁵⁹, ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה או לא נכנסתי, ספיקו טמא, שספק טומאה ברה"י, אפילו ספק ביאה טמא.

ומפני מה⁶⁰ טהרו חכמים ספק טומאה ברה"י, שהרי הציבור עושין פסח בטומאה בזמן שהטמאים מרובין אם טומאה ודאית נדחית מפניהן קל וחומר לספק טומאה שאיסור

⁵⁵ בקעה הוא מקום כינוס שדות, וכל שדה חלוקה מחברתה שבצדה במצר גבוה קצת, או בשביל העשוי להילוך, תפא"י טהרות פ"ו מ"ה

⁵⁶ רמב"ם שם פרק כ הלכה ט

⁵⁷ שבני אדם נוהרין מליך ע"ג הזרעים כדי שלא תפסידם הרגל, פיה"מ, ר"ש, טהרות פ"ו מ"ה,

⁵⁸ ר"ב טהרות שם

⁵⁹ דאימתי ספק ביאה טמא כשהיה ברה"י בוודאי, אלא שספק אם נכנס לאותה שדה כמו בקעה בימות הגשמים החלוקה לשדות כמבואר שם, אבל ספק ביאה אם נכנס כלל לרה"י גם חכמים מודים דטהור, ערוך השולחן העתיד הלכות שאר אבות הטומאות סימן קנא סעיף יח

⁶⁰ רמב"ם שם טז הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כל⁶¹ הספקות⁶² מדבריהן⁶³, ומפני מה החמירו בספק רה"י, שהרי סוטה שנסתרה אף ע"פ שהדבר ספק הרי היא טמאה לבעלה עד שתשתה. ובתוספתא⁶⁴ מפרש עוד טעם אחר מפני שאפשר להשאל על היחיד וא"א להשאל על הרבים.⁶⁵

⁶¹ עיין שב שמעתתא שמעתתא נ פרק ב שדוקא לרמב"ם שהוא שיטתו בספרו הי"ד, וא"כ עיקר הלכה בספק טומאה אינה אלא לעשות ספק טומאה ברה"י כודאי, אבל ספק טומאה ברשות הרבים דטהור אינו אלא משום דכל הספיקות מדברי סופרים, ובאיסור נמי ספק מן התורה מותר, וא"כ היכא דאיכבד איסורא דבזה מייתי אשם תלוי, ספק זה ודאי אסור מן התורה, ומשום הכי אתי שפיר דלא ילפינן סוף טומאה מתחלת טומאה, דבתחלת טומאה אפילו היכא דליכא חזקת טהרה טהור ברשות הרבים ומשום דכל הספיקות מותרות, משא"כ בסוף טומאה דהרי איכבד איסורא כמו שכתב הרמב"ם פרק ח' משנגנות (ה"ג), ומביאין אשם תלוי על אשה שנתגרשה ספק גירושין, וכל היכא דאיכבד איסורא אסור מן התורה, ורשות הרבים דטהור אינו אלא משום דספיקות מדבריהם, וכהאי גוונא דאסור בכל איסורין ברשות הרבים נמי טמא, ומשום הכי לא ילפינן סוף טומאה מתחלתו.

⁶² עיין שב שמעתתא שמעתתא א פרק א שדעת הרמב"ם בחיבורו הגדול בכמה מקומות (טומאת מת פ"ט הל' י"ב כלאים פ"י הל' כ"ז) דאינו לחומרא אלא מדברי סופרים ודבר תורה כל הספיקות שריא וכן דעת הראב"ד (הל' כלאים): והר"ן (קידושין טו, ב מדפי הרי"ף) והרשב"א [תורת הבית ב"ד ש"א, קידושין עג, א] חולקים בזה, והוכיחו דזה שאמרו ספיקא דאורייתא לחומרא מן התורה הוא. והפר"ח ב"ד האריך בזה עיין שם בסימן ק"י ועיי"ש פרק ד שכתב ואחר העיון בזה נראה דהוא מהלוקת בין אמוראי בש"ס דילן אם ספק אסור מן התורה, בפרק קמא דחולין דף ט, דאביי ורב שימי סוברים דכל הספיקות אינו אלא מדבריהם, ומסוטה לא יליף אלא לטמא ברשות היחיד, אבל טהרה ברשות הרבים או בדבר שאין בו דעת לישראל דספיקו טהור לאו מסוטה גמרינן, אלא משום דכל הספק מדבריהם ולא גזרו בהנך, וכמ"ש הרמב"ם ורבא ס"ל דספק איסור נמי מן התורה לחומרא, ורשות הרבים דספק טהור היינו מסוטה ילפינן לטהר, וקיי"ל כאביי ורב שימי ושם ב פרק ז כתב שהלכתא גמירי לה מסוטה דספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא וברשות הרבים ספיקו טהור והוא בש"ס בכמה מקומות [סוטה כ"ח ב']. והוכיחו בתוס' חולין [ט' ב' ד"ה התם] ובריש נדה [ב' א' ד"ה והלל] דברשות היחיד ספיקו טמא ואפילו היכא דאיכא חזקת טהרה וברשות הרבים ספיקו טהור ואפילו היכא דליכא חזקת טהרה ובפרק ז א"כ הא דצריך הלכתא לטהר ברשות הרבים אינו אלא דלא נימא כיון דגלי קרא לטמא ספק הטומאה ברשות היחיד בסוטה נימא דה"ה ספק טומאה ברשות הרבים להכי אתי הלכתא לחלק רשויות וכמ"ש התוספות ריש פרק כ"ח [סוטה כ"ח ב' ד"ה כשם] מכאן עיין שם, וא"כ מצינן לומר גבי סוטה איכא חזקת היתר ומש"ה שפיר ילפינן לטמא ספק טומאה ברה"י מסוטה אפילו היכא דאיכא חזקת טהרה והא דטהור ברשות הרבים אפילו היכא דליכא חזקת טהרה. היינו משום דכל הספק מדבריהם כמ"ש הרמב"ם.
⁶³ עיין שב שמעתתא שמעתתא א פרק ט וז"ל והרמב"ם שכתב בטעמא דרשות הרבים דספק טהור משום דכל הספק מדבריהם. משום דברשות הרבים טהור מוכח בש"ס דאפילו היכא דליכא חזקת טהרה טהור ברשות הרבים. וכמו שהוכיחו תוס' מש"ס עיין בדבריהם בחולין פ"ק דף ט' ב' [ד"ה התם] ובריש נדה (שם). לזה הוא דכתב פרק ט"ז מאבות הטומאה משום דכל הספיקות מדבריהם. ובתרי ותרי דליכא למימר משום חזקה דהא תרי ותרי או ספיקא דאורייתא או ספיקא דרבנן. אם כן ע"כ משום דכל הספיקות מדבריהם וספיקא דתרי ותרי לא מקרי איכבד וכמ"ש בפרק ח ודו"ק.

⁶⁴ זהו טעם בן זומא בתוספתא וירושלמי ואין זה חולק על טעם הש"ס בבלי דילפינן מסוטה דסד"א דבעינן רבים קהל ועדה דומיא דפסח להכי ילפינן מסוטה דשלשה מקרי רבים מרכבת המשנה

⁶⁵ השגות הראב"ד שם. וי"ל לדעת רבינו שאותו טעם רשב"ג אמרו ויש לגמגם עליו דהא ג' הם רבים כמ"ש רבינו בסמוך והרי הם יכולים להשאל ולפיכך השמיטו רבינו והטעם הראשון הוא דברי בן זומא ששאלוהו והשיב וקבלו תשובתו ועוד דסוגיין דגמרא בכל דוכתא דספק טומאה ברה"י טמא מסוטה ילפינן לה. כסף משנה שם. עיין בתי כהונה בית ועד דטעם התוספתא שהזכיר הראב"ד סותר סוגיית הש"ס דידן דכיון דקאמר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

יא. כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא הוה ליה ספק ספיקא

במקום⁶⁶ שרגילין להצניע ממונם בחביות, ומניחין אותם בין החביות של יין, כדי להציל ממונם שיחשבו הגנבים שגם חבית זו היא של יין, ולפעמים יודעים הגנבים שבני אדם עושין תחבולה זו, ובאין ופותחין החביות לראות אם ימצאו שם ממון, אפילו רוב גנבי העיר גוים⁶⁷, היין מותר, שמכיון שפותחים למצוא ממון גם כשרואים שהוא יין פורשים ממנו כיון שעסוקים בגניבתם ואינם מנסכים. ואין לומר שמא נגעני ויאסר בשתייה, שהרי זה כמו ספק ספיקא שמא לא פתחוהו, ואם תמצא לומר פתחוהו שמא מתוך שטרודים בגניבתם פרשי ואפילו לא נגעני⁶⁸.

וכן גנבים גוים שדקרו חבית בסכין ובידם קדירה ומשכו יין לתוכה, יש להתיר היין שבחבית⁶⁹.

הש"ס במס' סוטה ואצטריך למיגמר מסוטה דאי מדרב גידל הו"א בין ברה"י בין ברה"ר ולדרך התוספתא שהביא הראב"ד כיון דגמרינן מדרב גידל אמר רב חילוק בין דבר שיש בו דעת לישאל או אין בו דעת לשאל ממילא ידעינן דברה"ר טהור שהרי א"א לשאל לרבים עיין שם. מרכבת המשנה שם שו"ע ונו"כ קכט יא

⁶⁷ כ"כ הטור והמחבר וצ"ע דבש"ס לא מתיר אלא משום ס"ס ופירש"י ספק עובדי כוכבים ספק ישראלים ואת"ל עובדי כוכבים שמא לא פתחו אלא בשביל ממון וכשראו שהוא יין פירשו אלמא דלא מיירי אלא בספק עובדי כוכבים וישראלים דהיינו דגנבי עובדי כוכבים וישראל שוין א"נ באין ידוע אי רוב גנבי עובדי כוכבים אי רוב גנבי ישראל אבל ברוב גנבי עובדי כוכבים לא דליכא ס"ס כיון דרוב גנבי עובדי כוכבים וכן נראה מדברי רבינו ירוחם ויש ליישב בדוחק וקצרותי כיון שאין דין זה מצוי בינינו דאין רגילות להצניע ממון בחביות יין וכמ"ש הרא"ש, ש"ך שם כה.

⁶⁸ התוספות כתבו וז"ל ואולי כשמחפשים בכ"מ מממוני ישראל גם היין אסור לפי שגם לתוך החבית הכניסו קנה ארוך לחפש בו עכ"ל ונ"ל דעכשיו שאנו מקילים בסתם יינם במגע עובדי כוכבים ע"י דבר אחר מותר גם אם אפי' נגעו בו בקנה כיון דלאו למגע יין נתכוין רק לחפש הממון הוי ליה מגעו שלא בכוונה ושרי בדלעיל סימן קכ"ד סעיף כ"ד ואפילו אם נגע ביד עצמו בזה היה נראה להתיר אלא שאין להקל כ"כ כיון שלא נמצא בפירוש. ט"ו יט

⁶⁹ לבוש שם כתב להתיר מטעם ס"ס שמא מתוך שהוא בהול בקדרה זו לא נגע ביין אלא מיד כשעבר הסכין את עובי השולים יצא היין ולא נגע בו בסכין ואת"ל נגע בו בסכין כיון שלא נתכוין הגנב אלא לנקוב כדי שיצא היין ולא חשש למגעו ה"ל כחו שלא בכונה ושרי ויש להקל בזמן הזה שאין מנסכין עד כאן לשונו נראה מדבריו דאם ידוע שנגע בסכין אסור דליכא ס"ס ודבריו תמוהין דמעולם לא תמצא ס"ס כזה דהא בהך טעמא לחוד דכיון שלא נתכוין אלא לנקוב שרי ובאמת הבין כך מל' המרדכי שהביא הב"י דמתיר מטעם ס"ס וליתא דמסקנתו להתיר מהך טעמא לחוד אפי' בזמן הש"ס וכ"כ הרב לעיל סי' קכ"ד סכ"ד דשרו מהך טעמא לחוד דכיון דלא כוון רק לנקוב החבית ה"ל מגע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא בכונה ושרי עכ"ל וכבר נתבאר שם דמגע עובד כוכבים שלא בכונה ע"י דבר אחר שרי אף לדין הש"ס וע"ש. ש"ך שם כה

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכל זה⁷⁰ כשראינו רעותא, כגון שהיו תחלה סתומות ונפתחו, אבל אם היו סתומות, ונמצאו סתומות, או שהיו כולם פתוחות ולא נמצא בהם רעותא, הכל שרי דסתם גנב אינו לוקח יין. ואם היה במקצתן רעותא, ונפתחו האחרים שאין אנו רואים בהן רעותא, הכל שרי.

ואם⁷¹ יש הרבה חביות קצתם סתומות בלא ברזא ובקצתם יש ברזא, ומצאו שעשו הגנבים ברזא לחבית שלא היתה מבורזת מתחלה והוציאו ממנה יין, אותו החבית אסור והאחרות אפילו אותם שיש בהן ברזא מותרים, ולא אמרינן כיון שעשו ברזא באחד ולקחו ממנו כל שכן שמשכו מן המבורזות, דאחזוקי איסורא לא מחזקינן.

וי"א⁷² שכל זה מיירי שיש גנבים ידועים מן העובדי כוכבים, אבל אם ידוע גנב אחד מישראל, ומעובד כוכבים אינו ידוע, תלינן בישראל הידוע.

דף ע:

יב. ההיא רביתא דאישתכח דהות בי דני והות נקיטא אופיא בידה ... חמרא שרי אימר מגבה דחביתא שקלתיה ואף על גב דליכא תו אימר אתרמויי אתרמי לה

כבר התבאר לעיל דף ס: שייין⁷³ שנמצא הגוי עומד בבית שיש בו יין של ישראל, התבאר שאם יש לו מלוח על אותו יין, כגון שעשאו לו אפותיקי או משכנו לו אסור, שהוששים שמא נגע, שבאופן מזה אינו מפתח ליגע, ואפילו אם היה היין בחותם אחד⁷⁴. ויש מתירים⁷⁵ בדיעבד בחותם אחד.

אבל אם אין מלוח על היין, אף על פי שיש לו מלוח על הישראל בעל היין והגיע זמן פרעון המלוח, אפ"ה מותר שמפתח ליגע, דמה לו וליין שמא הישראל יפרע לו מעותיו, ואפילו היה עומד בצד היין סמוך לו ממש בכדי פישוט הידים, ואפילו אין ביין שום חותם לא חיישינן שמא נגע, שמאחר

⁷⁰ רמ"א שם

⁷¹ לבוש שם

⁷² רמ"א שם. כן משמע במרדכי פרי"י והביאו הבית יוסף

⁷³ שו"ע ונו"כ קכה ב

⁷⁴ לבוש דס"ל דהכא כיון דמשכנו לו הוה כדיליה וגרע טפי ולא סגי בחותם א' לכ"ע. עיין ש"ך ו

⁷⁵ ש"ך שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שהוא יודע שיפסיד הישראל יינו אם יגע בו ירא הוא ליגע ואפילו החביות פתוחות. ודוקא בבית הפתוח לר"ה וישראלים עברי ברה"ר הא לאו הכי לא מירתת⁷⁶.

ואפילו נמצא בידו קצף שרגיל לעלות על פי היין מותר, שאנו תולין לומר מדופני החבית לקחו ולא מפיו.

אבל אם נמצא בידו דברים שאינם נמצאים רק על פי החבית, אף על פי דהגוי נתפש עליו כגנב אסור, דהא מכל מקום מפני החבית בא.

וכן אם מצא שהגוי תופש הברזא בידו היין אסור כל היין⁷⁷, ולא אמרינן שהברזא מנפשיה נפיל והגוי הגביהה, דלעולם תלינן בדבר הרגיל להיות, ואין דרך הברזא ליפול מעצמו ובודאי הגוי הוציאו ונגע ביין⁷⁸. לדידן בזמן הזה שרי אף בשתיה במקום הפסד דהוי מגע עובדי כוכבים על ידי דבר אחר שלא בכונה⁷⁹.

יג. ההיא מסוביתא דמסרה לה איקלידא מפתחה לעובדת

כוכבים... לא מסרה לה אלא שמירת מפתח בלבד

המוסר⁸⁰ מפתח חנותו לגוי, היין שבו מותר אפילו הודיעו שהוא מפליג. ואפילו הלך היהודי לעיר אחרת לחוג שם חג המועד ולא נשאר שום יהודי בעיר⁸¹, והניה היין במרתפו ומסר המפתח ביד הגוי מותר, ואפילו מסר לו

⁷⁶ ש"ך ז

⁷⁷ ט"ז ג

⁷⁸ ומשמע דחיישינן שהעובד כוכבים הוציא ברזא ולא חיישינן שהכנים אצבעו לפניו ונגע בו או שנגע ביין שיצא לחוץ דרך הברזא שאז נאסר מה שבפנים ג"כ ע"י ניצוק כיון דלא חזינן ריעותא לפנינו וכן משמע במרדכי פ' ר"י ובדברי הרב כמו שכתב בס"ס קכ"ט

⁷⁹ ש"ך ח והט"ז חולק ע"ז ופסק דאסור כאן הכל אפי" בהפסד מרובה (ובנה"כ מחזיק דבריו שבש"ך וכתב דעיקר דלדידן שרי אף בשתיה דהוי מגע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא בכונה) וע"י במטה יהונתן שאם הברזא בידו ואמרינן שהוא עצמו הוציא הברזא א"כ חזינן שאינו מירתת חיישינן ממילא דלמא נגע למעלה ואסור גם בזה"ז כיון דאינו מירתת עיין שם וע"י בס' חררי דעה דף נ"ג ע"ד שהעלה ג"כ דהעיקר כהט"ז ודלא כהנקה"כ שחולק עליו דכיון שאנו רואין שאינו מירתת חיישינן שנגע בגוף היין לאסור וכמ"ש הש"ך בעצמו להלן סי' קכ"ט ס"ק מ"ב עיין שם.

⁸⁰ שו"ע ונו"כ קכ"ט ה

⁸¹ (דעובד כוכבים אחרים מירתתי מעובד כוכבים זה ועובד כוכבים זה מירתת מעובדי כוכבים אחרים שמא יאמרו לישראל שנכנס, הרא"ש. ש"ך שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

המפתח בסתם⁸² שלא מסר לו אלא שמירת המפתח ולא ליכנס הרשהו, והוא ירא ליכנס בו אפילו מפני הגוים שבעיר, שיגידוהו ליהודי כשיבא, יפסיד נאמנותיה.

ויש אומרים שלא התירו אלא כשאינו יודע שהוא מפליג, ואז מותר אפילו מצאו שנכנס, שכיון שלא היה לו רשות ליכנס והיה נתפש על הכניסה, ודאי היה בהול בעודו שם ולא נגע, שהיה צריך להתיירא בכל פעם עתה יבא, שהרי לא הודיעו שהוא מפליג, ולצורך דבר אחר נכנס שהיה לו לאשתמוטי בו, ולא ליגע ביין.

אבל אם הודיעו שהוא מפליג אפילו נתפש כגנב על הכניסה או על הנגיעה⁸³ אסור, דהא לא מרתת מן הגוים או אחרים שרואין שנכנס שיגידו ליהודי שהרי נכנס, וכיון שיודע שהפליג לא מירתת גם כן כל כך ליגע, והמיקל כסברא ראשונה לא הפסיד.

ואם עבר הגוי ונכנס שם אם נתפש כגנב שרי, ואם אינו נתפש כגנב שיש לו התנצלות לאשתמוטי למה נכנס, אסור.

ודוקא כשגר הדלת במגעול בפנים ואין סדק בחדר שיכולין לראות משם, אבל אם יש סדק וכל שכן אם הניח הדלת פתוח היין מותר בנכנס ביום⁸⁴, אפילו היה לו רשות בפירוש ליכנס שם ולא אמר לו שיפליג ויוכל לבא בכל עת⁸⁵, דמרתת. וי"א⁸⁶ שאינו מותר לדעה זו ביכול לראותו אלא בלא א"ל שמפליג דאע"ג דאינו נתפש כגנב על הכניסה מכל מקום כיון דנתפש כגנב על הנגיעה מירתת וסבר השתא אתי ישראל וחזי ליה.

ואם הוא גוי שאינו מרתת, כגון עבדי המושל המחפשים בבתי יהודים, בכל ענין אסור, אם לא שיש לו סימן שיודע בו שלא נגעו ביין.

יד. המוסר מפתחות לע"ה טהרותיו טהורות לפי שלא מסר לו אלא שמירת מפתח בלבד

⁸² ב"י מלשון הפוסקים דלא כדמשמע מלשון הרמב"ם שצריך שיאמר בפירוש שאינו מוסר רק שמירת המפתח. ט"ז שם י וש"ך טו

⁸³ ש"ך שם טז אך בב"ח ובלבוש כתבו רק על הכניסה

⁸⁴ אבל בלילה אינו מועיל. ש"ך יח

⁸⁵ לבוש.

⁸⁶ ש"ך יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

עם האר"ץ⁸⁷ אינו חשוד לשום דבר אלא העדר ידיעתו ואינו מקפיד על הטומאות, ולכן יש לחוש לכלי החבר שהפקיד אצלו שנגעו במת או בטמא מת ומדרס טמאין שמא ישבה עליו אשתו נדה, אך אם הע"ה מכיר בהמפקיד שהוא אוכל תרומה ויודע שטמא מת מטמא את התרומה, שומר פקדונו מטומאת מת אבל ממדרס א"א לו לשמור דאינו מרגיש ואינו מקפיד ואינו מבין טומאה זו, וחששים לטומאת מדרס.

אולם המוסר⁸⁸ מפתח ביתו לע"ה, כל שבבית טהור, שלא מסר לו אלא שמירת המפתח.

טו. חצר שחלקה במסיפס... ובעובד כוכבים אינו עושה יין

נסך

חצר שחלקה⁸⁹ בראשי יתידות בין ישראל לגוי, אף על פי שהביות פתוחות עומדות סמוך לחלקו של גוי תוך פישוט ידיו מותרות, דמרתת הגוי לפשוט ידו וליגע שהעובד כוכבים נתפס עליו כגנב⁹⁰.

וכן אם היה גגו של ישראל למעלה מגגו של גוי⁹¹ או שהיו באותו הגובה אך חלוקים ביתידות⁹², מניח ישראל שם יינו אף על פי שידו של גוי מגעת שם דמרתת.

⁸⁷ ערוך השולחן העתיד הלכות משכב ומושב סימן קכב סעיף א

⁸⁸ רמב"ם הלכות מממאי משכב ומושב פרק יב הלכה ג

⁸⁹ שו"ע ונו"כ קכט טז

⁹⁰ ט"ז כה

⁹¹ במחבר כתב "וחלוקים ביתידות" והקשה הט"ז כה תמוה הוא למה הוצרך חילוק יתידות בזה דהא בלאו הכי חלוקים הגגים זה מזה ובגמרא לא הזכירו בזה חילוק יתידות, וכבר קדמוהו הפרישה [אות מד] והב"ח [עמוד קפא ד"ה חצר] בזה, ומסיק הפרישה גם כן דטעות סופר הוא.. נקהכ"ס שם

⁹² ט"ז שם לת' מש"כ המחבר ונראה דהך וחלוקים הוה כמו או חלוקים וכן איתא בהדיא ברמב"ם פרק י"ג אחר שזכר חילוק החצר בראשי יתידות וז"ל וכן שני גגין שהיה גג של ישראל למעלה ושל עובד כוכבים למטה או שהיו זה בצד זה ויש ביניהם מסיפס כו' עכ"ל דגם בגגין יש לפעמים דין חילוק יתידות וזה פשוט. עי' בס' דברי יוסף חלק ג' סי' תתפ"ג שהביא מדברי הב"י בכ"מ ובבה"ב וכ"כ הלח"מ דבע"כ צ"ל תרווייהו חלוקים בגגין וגם ביתידות וכן משמע מפירש"י עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

ואם הי' גגו של ישראל למטה מגגו של עכו"ם י"א⁹³ לא מהני אפילו תידות וכל היין שסמוך לגגו של עכו"ם בכדי פישוט ידיו אסור, וי"א⁹⁴ שכל שהם שני גגין זה בצד זה באיזה אופן שיהיה מותר כל היין גם בלא חילוק יתידות.

טז. אף טהרותיו טהורות

חצר החלוקה⁹⁵ ביתידות, וחבר בצד זה וע"ה בצד זה, טהרותיו טהורות, אף על פי שיד ע"ה מוגעת, מפני שהם ברשות החבר.

יז. הפנימית של חבר והחיצונה של ע"ה אותו חבר שוטח שם פירות ומניח שם כלים ואף על פי שידו של עם הארץ מוגעת לשם ... שנתפס עליו כגנב

שתי חצרות⁹⁶ זו לפני מוזו הפנימית של חבר והחיצונה של ע"ה, חבר מניח שם כלים ושוטח שם פירות אף על פי שיד ע"ה מוגעת לשם, מפני שנתפס עליו כגנב.

אבל להיפך⁹⁷ פנימית של ע"ה וחיצונה של חבר, כיון שיש לע"ה דרך על החיצונה כל מה שבחצר החיצונה טמא.

יח. גגו של חבר למעלה מגגו של ע"ה אותו חבר שוטח שם פירות ומניח שם ... גגו של חבר בצד גגו של עם הארץ

חבר שהיה⁹⁸ גגו למעלה מגגו של ע"ה ה"ז שוטח שם כלים ומניח טהרות והן בחזקתן, אף על פי שע"ה יכול לפשוט ידו וליגע, וכן בעכו"ם אינו חושש לא

⁹³ עיי' ביין המשמח ס"ק ל"ג שזוהי דעת הרמב"ם

⁹⁴ שם ביין המשמח שזוהי דעת הרשב"א

⁹⁵ רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק יב הלכה כא

⁹⁶ רמב"ם שם הלכה ב

⁹⁷ ערוך השולחן העתיד הלכות משכב ומושב סימן קכג סעיף כב

⁹⁸ רמב"ם שם הלכה יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

משום טומאה ולא משום יין נסך, שאין לעם הארץ שום טענה לפשוט ידו שם.

היו הגנות זה בצד זה⁹⁹ הרי הם כחצר אחד שפושט ידו ואין מכלים דבר¹⁰⁰. או שהיה גגו של ע"ה למעלה ושטח החבר כלים או הניה טהרות בגגו, הרי כ"מ שיכול ע"ה לפשוט את ידו וליגע בחזקת טומאה. דחיישינן שמא יפשוט ידו ויגע שיטען שנפל איזה דבר מנגו לשל חבר ולכך פושט ידו לבקשו¹⁰¹. וי"א¹⁰² שכל שהם שני גגין זה בצד זה באיזה אופן שיהיה מותר טהור, גם בלא חילוק יתידות.

יט. בולשת שנכנסה לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות לפי שאין פנאי לנסך

חיל של נכרים שבא לעיר¹⁰³ ונכנס לבית ישראל, בשעת שלום אם חביות או בקבוקי היין פתוחים או אפילו הן פקוקות בעץ או בשעם אסורות משום

⁹⁹ בתוספתא שם כך היא שנויה, גגו של חבר בצד גגו של ע"ה חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות ובלבד שאין ע"ה יכול לפשוט ידו וליגע, גגו של חבר למעלה מנגו של ע"ה אף על פי שע"ה יכול לפשוט ידו וליגע חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות, רשב"ג אומר גגו של חבר למעלה וכו' חבר שוטח וכו' ובלבד שאין ע"ה יכול לפשוט ידו וכו' עכ"ל התוספתא, ורשב"ג מחמיר ופסק כת"ק. קשה טובא דהגמ' הביא דברי ת"ק דלא כבתוספתא שלנו דדווקא בגגו למעלה מותר, אלא אפילו בשוה מותר ואיך פסק הרמב"ם נגד גירסת הש"ס, וע"ק דהא רב ור"י הלכה כר"י, ור"י הא מתיר במסיפס, והש"ס מדמי מסיפס לשוה ואיך פסק דלא כגירסת הש"ס וגם דלא כר' יוחנן ונהכ"מ כתב דהך דשוטח שם וכו' היא סברת רשב"ג ע"ש. ותימא רבה הא אדרבא רשב"ג מחמיר טפי דאפילו בגגו למעלה צריך שלא יגיע ידו ודבריו מחוסרין הבנה לגמרי, ואולי נשתבש בדפוס, ולמה לא הקשה איך פסק כרב נגד ר"י. ולענין נראה ברור דודאי פסק כר"י, וראיה ברורה שהרי אח"כ בדין כ"א כתב חצר החלוקה במסיפס וחבר בצד זה וע"ה בצד זה טהרותיו טהורות אף על פי שיד ע"ה מגעת מפני שהם ברשות החבר, עכ"ל. הרי פסק כר"י וס"ל דמסיפס הוה כנגו של חבר למעלה, וראיה שהרי מקשה מרשב"ג דמיירי בגגו למעלה להך דמסיפס, ובקושיא לרב מהת"ק היתה גירסתו בגמ' גגו של חבר למעלה כמו בתוספתא, ולכן מתרין דס"ל כרשב"ג, הרי שמדמה מסיפס לגגו למעלה. ערוה"ש שם כ כא

¹⁰⁰ כס"מ שם

¹⁰¹ כס"מ שם

¹⁰² וכדלעיל שם ב"י המשמח גבי יין נסך שזוהי דעת הרשב"א ודין טהרות כדין יין נסך

¹⁰³ שו"ע ונו"כ יו"ד קכט יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

מגע הגוי ביינן, שודאי פתחו ונגעו וחזרו ופקקם, כיון שאין טורח בפקיקה הדרך הוא הוא לפתוח ולחזור ולפקוק¹⁰⁴.

אבל אם הם סתומות במגופות של טיט¹⁰⁵ או שיש על הבקבוקים חותם¹⁰⁶ או טבעת שניכר שלא נפתח מותר, שודאי לא פתחום, שאם פתחום לא היו חוזרים וסותמים, שהרי אין אימת שום אדם עליהם ולמה יטריחו עצמם לחזור ולסותמם¹⁰⁷.

אבל בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות, בין בחיל של מדינה זו בין בחיל של מדינה אחרת¹⁰⁸, שבהולים וטרודים הם ואין להם פנאי ליגע וכל שכן לנסך, ודוקא אם לא ניכר אם מפתחו אם לאו, אבל סתומות שנפתחו ודאי אסורות, שהרי רואים אנו שאינם טרודים כ"כ ופתחו, ודאי נגעו גם כן¹⁰⁹.

¹⁰⁴ דפקוקות כפתוחות דמי דכי מהדר לה לפקק לאו משום אימתא אלא משום אורחא דמילתא, ר"ן וריב"ש שם. ש"ך ל

¹⁰⁵ ט"ז שם כב

¹⁰⁶ עיין שו"ת ציץ אליעזר חלק יב סימן נו אות ז

¹⁰⁷ ש"ך לא

¹⁰⁸ ש"ך לב

¹⁰⁹ כתב הט"ז כב דתמוה הוא אמאי לא נימא בשביל ממון קאתי דהא בשעת מלחמה הוא וצ"ל דכאן מיירי במקום שאין רגילין להצניע ממון בחביות וע"כ אנו למדין מזה דעכשיו שהבעלי מלחמות מחפשים אחר מטמונים אפי' בחביות יש להקל אפילו בסתומות שנפתחו דהיינו ממש דינא דגנבי שנזכר לעיל והיינו דוקא בשעת חירום ח"ו שהם שוללים שאז אינם עוסקים בשתיה רק בשלל ממון לחוד אבל אם נשתהו שם אחר החירום ההוא ודאי פתחוהו לשתות ואז אותן שהיו סתומות ונפתחו אסורות כנ"ל ברור. עכ"ל ועי' ביין המשמח שם שהשיג על הט"ז והעלה דאפי' היכא דמוכחא מלתא דלשם ממון פתחו לא שרי אלא היכא דאיכא לספוקי נמי בישראל דהוי ס"ס אבל בספק אחד אסור ואין להתיר בזה אלא אם ידעינן בודאי שלא פתחו לשתיה משא"כ בספק אם פתחו לשתיה דאסור דאינו אלא ספק א' עיין שם באורך.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

